

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת יונתן מישרקי
רון כץ
יצחק קרויזר
אריאל קלנר
נעמה לזימי

פ/25/2598

הצעת חוק השיפוט הצבאי (תיקון – עתירות אסיר), התשפ"ג–2023

הוספת סעיף 503 ב.1. בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו–1955¹, אחרי סעיף 503 א יבוא :

”עתירת אסיר 503 ב. (א) אסיר או עציר המוחזק בבית סוהר צבאי,

רשאי להגיש עתירה נגד רשויות הצבא בכל עניין

הנוגע לכליאתו, למעט החלטות הוועדה לעיון

בעונש לפי פרק שני שבחלק ח'.

(ב) עתירה כאמור בסעיף קטן (א) תוגש לבית

דין צבאי מחוזי אשר את זהותו יקבע נשיא בית

הדין הצבאי לערעורים.

(ג) בית הדין ידון בשופט אחד שיקבע נשיא בית

הדין לערעורים לעניין זה.

(ד) בית הדין הצבאי שידון בעתירה מוסמך

ליתן בקשר אליה צווים לרשויות הצבא ולאנשים

הממלאים תפקידים על פי דין לעשות מעשה או

להימנע מלעשות מעשה במילוי תפקידיהם כדין.

(ה) החלטת בית הדין הצבאי בעתירה ניתנת

לערעור בפני בית הדין הצבאי לערעורים אם

נתקבלה לכך רשות מנשיא בית הדין הצבאי

לערעורים או שופט שמינה לשם כך או מאת בית

הדין הצבאי שדן בעתירה”.

---

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

דברי הסבר

"אסיר הבא בשערי הכלא מותיר אמנם מאחוריו את חירותו, אולם כבודו, כבוד האדם ממנו נגזרות זכויות וחירויות יסוד, נכנס יחד עימו לבין כותלי הכלא וממשיך להתקיים גם בהיותו אסיר" (דוח הוועדה לבדיקת המתכונת הראויה לבירור עתירות אסירים, 2011).

מזה למעלה מארבעה עשורים (מאז תיקון פקודת שירות בתי הסוהר ב-1980) קיים במדינה מוסד של עתירות אסירים. מוסד זה מאפשר לאסירים המוחזקים על ידי שירות בתי הסוהר לעתור לבית המשפט המחוזי וליזום בדרך זו בחינה של מגוון החלטות מנהליות המתקבלות בעניינם על ידי רשויות הכלא, מעניינים פעוטים ועד עניינים שיכולים להשליך על גורלו של אדם כגון החלטות בעניין ביקורים, הכנסת חפצים נדרשים, חופשות וקבלת טיפול רפואי. מערכת זו נשענת על הליך סדור, המאפשר בקרה חיצונית יעילה על החלטות רשויות הכליאה ועל שמירה על זכויות האסירים.

מחקרים מלמדים כי עתירות האסירים הן כלי יעיל ומשמעותי בשמירה על זכויות האסירים. על פי מחקרים סטטיסטיים, הגם שעל פי נתונים רשמיים רק כ-4.8% מעתירות האסירים התקבלו, הרי שלמעלה ממחציתן נשאו פרי והובילו לשינוי החלטות ביחס לכלואים, בהחלטות מוסכמות שהושגו במסגרתו כך שהאסיר זכה בסעד המבוקש או בסעד חיובי אחר, שלא היה מתקבל אלמלא ההליך.

כיום, בחלוף למעלה מארבעה עשורים מאז כינונו של מוסד עתירות האסירים, וברוח התקופה בה זכויות האדם ובכללן הזכות לשוויון וזכות הגישה לערכאות קיבלו מעמד של בכורה במשפט הישראלי, בשלה העת לכונן מוסד עתירות אסירים בכל הנוגע לחיילים הכלואים בבתי סוהר צבאיים בדומה לזה הקיים לגבי אסירים בבתי סוהר אזרחיים. חשיבותו הרבה של מוסד זה הודגשה אף בפסיקת בית הדין הצבאי לערעורים (לדוגמה ב"ש 78/17 ועלב"ש 8/21 טור' כ.ח. נ' התובע הצבאי הראשי).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת גבי לסקי וקבוצת חברי הכנסת (פ/3324/24).

הצעת החוק זהה לפ/3324/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ו' באדר התשפ"ג (27.02.2023)